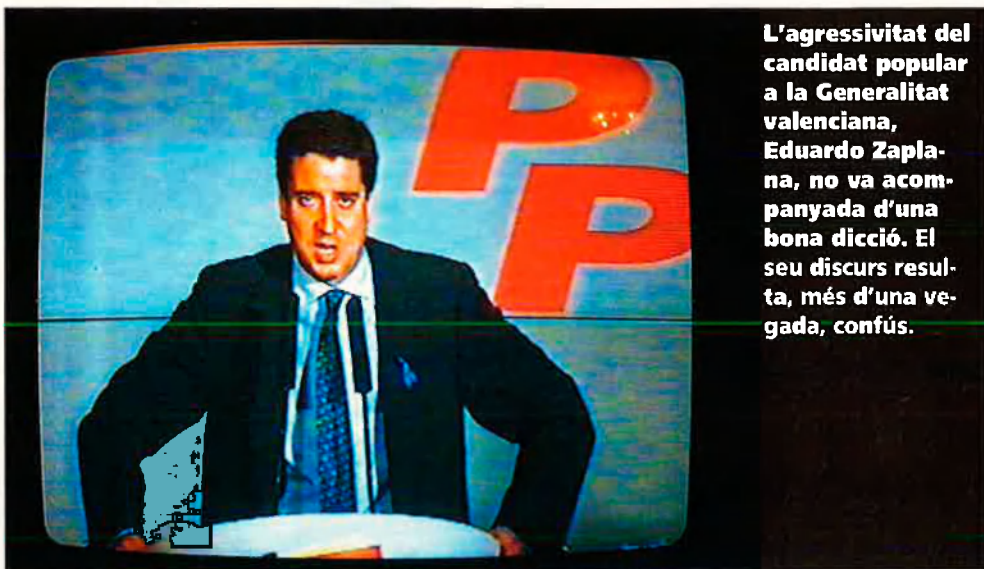

Sota l'ombra de l

Amb 48 hores de telecampanya electoral, marcades per la mort de Lola Flores, hi ha prou per descobrir les estratègies i la poca preparació per a l'aparició pública dels polítics.

L'agressivitat del candidat popular a la Generalitat valenciana, Eduardo Zaplana, no va acompanyada d'una bona dicció. El seu discurs resulta, més d'una vegada, confús.

La polèmica antecedia la telecampanya valenciana. Conscients de la importància de les ones hertziànes, els representants del partit nacionalista Unitat del Poble Valencià es tancaren el dia 12 de maig a la seu administrativa de la Televisió Valenciana. Protestaven contra l'acord dels partits presents en el consell administratiu de l'ens, PSOE, PP, UV i EU, que havien decidit que cap representant d'UPV participara en els debats programats en el canal autonòmic. A més, en el repartiment d'espais gratuïts, la UPV tindrà cinc minuts, el mateix que partits amb cap representació als ajuntaments valencians com el Partido Republicano Autonomista, o, fins i tot, de nova creació, com Alicante Unida. Tancada de regidors i càrrecs del partit i arribada de la policia va ser tot una. Les converses del candidat a la presidència de la Generalitat, Pere Mayor, amb alguns agents van ser interpretades com una detenció. El desmentit va aconseguir calmar els ànims, que no la força de la reivindicació, però el Consell es va mantenir ferm.

Sota l'ombra de la denúncia dels nacionalistes va començar la setmana televisiva. EL TEMPS ha seguit durant 48 hores la publicitat electoral i les notícies de la campanya en TVE, Canal 9 i Antena 3, l'única cadena privada que ha preparat espais especials per al País Valencià. El

seguiment començà el dimarts 16, quan una notícia envaïa i ocupava minuts i minuts de la graella de programació: havia mort Lola Flores. El record de la folklòrica, les paraules de familiars i amics, de *tonadilleras* i toreros, de públic en general i de la ministra de Cultura convertiren la notícia electoral en pura anècdota, soroll de fons per al soterrar d'una època. Només Antena 3 per defecte, aconseguia aportar un mínim de salsa al rutinari noticiari electoral: la cadena feia mesos que intentava organitzar un debat entre els candidats del PP i el PSOE, Zaplana i Lerma, a la Generalitat valenciana. L'un i l'altre s'acusaven de no voler participar. La solució vindria a l'endemà.

Mentrestant, *Aitana*, l'informatiu "regional" de la TVE, i Canal 9 presentaven al migdia els resums de diversos actes de campanya per estricta ordre de representació electoral: PSOE, PP, UV i EU. Pocs dies sorpreses. Canal 9, però, després d'emetre àmplia informació d'actes socialistes fora del País Valencià, amb la presència de Guerra, Borrell i Belloch, arribà a les notícies "pròpies" amb el conseller Burriel vestit de rigorós jaqué en un acte a Albalat. La presència d'un despistat i ressuscitat Monzonís, president de la Generalitat en l'època ibòrea, en el míting del PP a Borriana, i la de Carlos Fabra, candidat del partit per Castelló, amb unes sinistres ulleres fosques

van ser els únics detalls destacables del migdia. Els quatre partits amb veu ja han mostrat les estratègies que repetiran fins a la sacietat. Tots els representants del PSOE insisteixen a recordar la seua gestió a la Generalitat durant els últims dotze anys; els del PP pel contrari repeteixen una i mil vegades els casos de corrupció a Madrid, mentre que EU i UV s'esforcen en va a parlar dels programes i els problemes concrets dels valencians.

Després dels noticiaris vindrien els espais gratuïts de propaganda electoral. Els vídeos electorals de PP i PSOE remarquen les seues estratègies. El videoclip lermista incorporà petons i petons del president al públic femení sobre el decorat harmònic i virtual del nou pont de Calatrava, mentre que els populars creen un clima càlid de cafè que propicia les converses catastrofistes de tot de ciutadans, només redimides per la xarrada entre Rita Barberà i Eduardo Zaplana i el final-discurs d'Aznar, convertit en pantocràtor. Unidad Alicantina donà el toc exòtic i inimitable mentre a Tele 5 el Giro d'Itàlia s'endua tota l'audiència: "*Los alicantinos somos una comunidad dentro de otra comunidad*".

A la nit, poques novetats: els noticiaris respectius amplien i repeteixen la informació del matí i preparen l'ambient per al debat que sobre benestar social tindran els representants dels quatre partits amb

ola (la d'Espanya)

La normalitat és la consigna "secreta" dels 'speakers' socialistes. Joan Lerma, president de la Generalitat valenciana, continua exercint-ne en els seus discursos electorals.

No hi haurà debat. Dimecres, els informatius de migdia desperten com dimarts: La Lola d'Espanya ha mort. La notícia esdevé necròfila amb la imatge constant del rostre del cadàver de la cantant. La campanya electoral no ha canviat. *Aitana* ens presenta Lerma a Alcoi, Zaplana a Gandia, amb el trinquet el Zurdo abarrodat, Lizondo a Sagunt, davant d'un auditori més aviat magre i Albert Taberner ben envoltat de correligionaris i simpatitzants. Canal 9 afegirà una nota diferent, qui sap si per allò de la protesta: 45 segons dedicats al míting a Xàtiva de Pere Mayor, candidat de la UPV a la presidència de la Generalitat. La llengua utilitzada pels polítics s'ha convertit en un element clau. Lerma i Lizondo es manifesten estrictament bilingües, mentre que Pere Mayor i Taberner són fidels al català i Zaplana exerceix en castellà del sud-est. Les declaracions pugen de to. Lerma: "A mi no se'm pot acusar de corrupció, ni a cap socialista valencià, a ells sí". Zaplana: "*Votar Lerma es mantenir a González y a la corrupció*". A la vesprada es coneix que no hi haurà debat en Antena 3.

veu institucional a Canal 9. La mort de Lola Flores ha omplert la graella d'especials, *revivals* i pel·lícules en blanc i negre i ha condemnat el primer enfrontament a les 12 de la nit, mentre Tele 5, la cadena que no té eleccions, ni en necessita, programa una pel·lícula dels inefables Martes y 13. Canal 9 no ha volgut facilitar a EL TEMPS les dades d'audiència del debat, si n'hi hagué. Enfront de la càmera, Héctor Villalba, d'UV; Marisa García Merita, del PP; Glòria Marcos, d'EU; i Xavier Sanahuja, del PSOE. D'eixida, la representant del PP porta les de perdre. És poc representativa dins el seu partit, la número 12 en la llista autonòmica, i és l'única que parla en castellà. De bon començament s'encarrega d'enfonsar-se una mica més: "*Nosotros construiremos tres residencias, una por provincia, para disminuidos físicos y psíquicos*". Els contertulians no dubten: "Només tres?", "Que no sap que n'hi ha desenes, que ja funcionen?". Eliminada García Merita, el protagonisme recau en Héctor Villalba i Glòria Marcos perquè el to de veu de Sanahuja fa inaudibles o incomprendibles moltes de les seues intervencions. Villalba, elegant i clar, repeteix un programa polí-

tic nacionalista, com si de debò el seu partit ho fóra: "sense concert econòmic no hi ha diners per fer res", mentre que Glòria Marcos s'obstina a adreçar-se constantment a tot tipus de sexes i repetir pesadament una vegada i una altra les parelles: "treballadors i treballadores, valencians i valencianes, ciutadans i ciutadanes, gais i lesbianes...". Després de gairebé dues monòtones hores, sense enfrontaments destacables, Villalba i Marcos demostren estar en molta millor forma que els representants dels partits majoritaris.

vertit en un element clau. Lerma i Lizondo es manifesten estrictament bilingües, mentre que Pere Mayor i Taberner són fidels al català i Zaplana exerceix en castellà del sud-est. Les declaracions pugen de to. Lerma: "A mi no se'm pot acusar de corrupció, ni a cap socialista valencià, a ells sí". Zaplana: "*Votar Lerma es mantenir a González y a la corrupció*". A la vesprada es coneix que no hi haurà debat en Antena 3. Esmeralda Velasco, presentadora de l'informatiu autonòmic d'Antena 3, anuncia que la cadena ha renunciat al debat

Albert Taberner, candidat per Esquerra Unida-Els Verds, s'ha mantingut fidel a l'ús del català. El presidenciable, a més, ha hagut d'admetre alguna broma sobre la seua calvície.

per no poder posar d'acord Zaplana i Lerma. Zaplana acusa el socialista de tenir por de l'enfrontament, perquè no pot explicar els comptes de la Generalitat. Ernest Nabàs, pels socialistes, dona un més que curiós argument per a rebutjar el debat: "Pensàvem fer-lo per a tot Espanya, però volíem fer-lo a la gallega, és a dir, bilingüe i, és clar, Zaplana té por que tota Espanya veja que no pot parlar la llengua de la comunitat". El líder popular replicà que allò eren "excusas de mal pagador". Els d'Antena 3 es retiraren amb humor, seleccionant un parell d'anècdotes de campanya, Albert Taberner obstinant-se davant uns xiquets a no reconèixer-se en un dibuix: "ese no soy yo porque ese está calvo", i Rita Barberà pugnant pel vot d'una gran família: "quiero tu voto y el de los tuyos", "lo tendrá", contesta una dona, "¿pero tú sabes de qué partido soy?", interroga l'alcalde, "No". Antena 3 ha entrevistat cada vesprada un candidat. Dimecres va ser el torn de Lizondo, que gràcies a les gravacions coincidia en dos canals: Antena 3 i Televisió Espanyola, on participava en un debat sobre política autonòmica. El líder regionalista va trencar la bona impressió causada per Villalba: "No vull que ens imposen el *polaco* ni que ací mane Pujol". Els seus oponents ho tingueren fàcil. Però Clementina Ródenas, pel PSOE, mal maquillada i ullerosa, i Pedro Zamora per Esquerra Unida, que patia per la corbata, es van veure superats per la mesura del popular Serafín Castellano, més còmode amb el vestit formal, que en un català gens influït per les consignes del seu partit (s'atreuï a utilitzar expressions com "atur" i "fins i tot") va aconseguir dissimular, que no rebatejar, les acusacions de no tenir programa electoral. Res, però, va donar llum a una conversa més que monòtona.

Encara queda molta telecampanya per

L'alcalde Pasqual Maragall ha decidit no donar treva al somriure. El rictus ha esdevingut marca de campanya.

davant però poca novetat s'augura en el discurs i els mètodes dels polítics valencians. Ni debats ni aparicions en mítings han proporcionat cap sorpresa. Pocs oradors brillants i encara menys debatidors àgils. Repetició i poca discussió sobre programes concrets d'acció política. La televisió, per una vegada, no enganya.

Ciudadans: junts farem un "Poble Nou"

A un ase, li van explicar que, si feia bondat, un cop mort, al cel, l'esperava una vida com la de les persones. La pobra bèstia fent un titànic esforç d'imaginació va aconseguir de fer-se una idea del seu futur: menjaria molt d'alfals, mai no li'n faltaria, i ningú no l'obligaria a arrossegar aquell maleït carro que li havia destrossat l'espinada.

Els nostres candidats no ens deixen, com a l'ase, la més mínima oportunitat d'imaginar-nos el futur idíl·lic que ens espera després de votar. Tots ells, maquillats i amb un somriure d'orella a orella, apareixen cada dos per tres a la televisió, per explicar-nos el nostre futur, aquell

món dels seus somnis on continuarem essent els ases que sempre hem estat, però amb millores substancials, sobretot pel que fa a la idea que ells tenen de la nostra qualitat de vida.

A en Mara-

dia es foti escales avall amb bicicleta i tot, sortint d'una escola bressol.

La Vintó és l'eficaç "Pepito Grillo" de l'alcalde. Enèrgica i segura com una disciplinada institutriu anglesa, només se separa a estones de Pinotxo, per recordar-nos que el 50% dels ciutadans són ciutadanes, o per engrescar una mica, si és possible, els vegetarians que l'acompanyen.

Enric Lacalle viu permanentment en aquell sopor espès i gratificant dels qui acaben de fer la migdiada i, de tots, és l'únic que sembla divertir-se de debò, com aquells nens que estrenaven sabatetes de xarol el Diumenge de Rams i mai no se les embrutaven. Es mou com peix a l'aigua quan va al Saló de l'Automòbil, però quan visita un mercat es veu que pateix pels "sebagos" i l'agulla de la corbata.

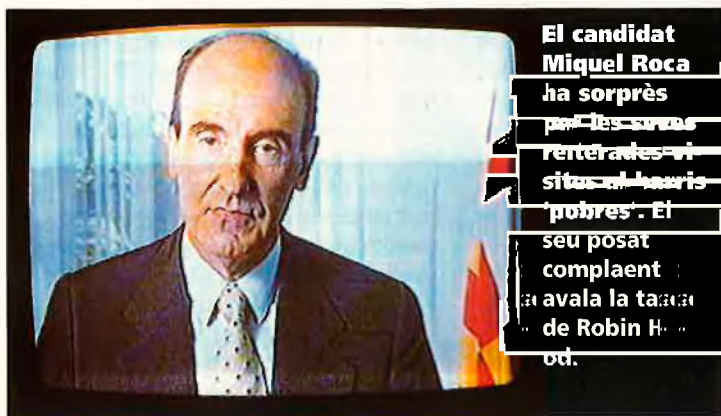
A en Roca, les arrugues del front se li estendran a la calba de tant preocupar-se pel barraquisme i els immigrants. Auster i versallesc, és el Robin Hood dels desemparats i els pàries de la ciutat. Fins i tot, segons explica a la tele, ha localitzat alguns containers plens a vessar d'escombraries. I un carrer mal asfaltat.

Rahola és Pilar de Catalunya, Agustina de Aragón, "Macarena, guapa, guapa, guapa!", Elisenda de Montcada i Marina Rossell. Tot i ser de Badalona, demostra un gran interès per canviar la bandera de Barcelona. No se sap encara del cert per què TV3 va emetre la seva entrevista electoral després de la pel·lícula *Què t'hi jugues Mari Pili?* Ni cal saber-ho.

Cap d'ells, de moment, no ha superat aquell Santiago Rusinol que un dia, fent un míting, va prometre fer un pont en un poble on no hi havia riu. Quan els vilatans, amb mostres d'indignació, el van informar de l'error, ell, expert en fugides endavant i en l'art de l'embolica que fa fort, no es va tallar ni un pèl: "Doncs també us farem un riu!"

El 'Pilar de Catalunya' s'ha convertit en una estrella mediàtica. Les televisions ha aplanat el camí a la candidata Rahola.

El candidat Miquel Roca ha sorprès per les seves **reiterades i sites al·lucinat** "pobres". El seu posat **complaent** avala la **taca de Robin Hood**.

Si fem un mega-mix de tots els video-clips electorals, ens farem una idea força precisa del nou món que podrem conquerir, si votem. És a dir, de la qualitat de vida que ens espera.

Serà un paradís on, com ells, tot el dia anirem somrient pel carrer, estones a peu, estones amb bicicleta; i el diumenge, vestits amb xandall, somriurem fins a l'estupidesa veient com els nostres fills —que es diran Roger, Farners, Marc o Elisenda— van amb patinet per platges, parcs i jardins, nord enllà, on deien que la gent era tan feliç com aviat ho serem nosaltres.

Els vells tindran molts casals per a jugar al dòmino, ballar "Los pajaritos" i tornar-se a enamorar, si encara els en queden ganes. Entre setmana saltironejaran per les noves platges i mai més no patiran per les pensions, ni pel reuma, ni pel senyor Comas. Els joves, evidentment molt sans i més preparats i feliços que no pas els seus pares, lluitaran civilitzadament per fer-se voluntaris de qualsevol causa, beuran refrescos ensucrats, viuran en pisets de disseny, tindran telèfons portàtils i els facilitaran tota mena d'avantatges per a acampar en qualsevol parc, reivindicant el 0,7 o el retorn de l'orca Ulisses.

Hi haurà molts canvis, molt d'entusiasme, moltes garanties i moltes solucions que reforçaran els pilars bàsics de la nostra alegria i de la nostra catalanitat. Hi haurà tantes línies de metro, i tan netes i polides, que les rates es moriran d'avorriment i s'hi faran maduixes, espàrrecs i rovellons. Hi haurà pàrquings per a tothom, feina per a tothom, i cultura i pit i cuixa per a tothom.

La ciutat serà un immens plató de tele-

visió. I nosaltres, els actors d'una nova telesèrie de producció espontània. Viurem sempre en família i resol-drem correctament tots els problemes, sense que les llàgrimes de l'emoció o el llast de l'edu-

cació catòlica ens impedeixin la justa, mínima i obligada adaptació als costums morals del món modern. Serem els nostres propis herois. Ens farem amics del senyor del súper i li comprarem moltes llaunes de tomàquet. Patirem quan ell pateixi, i ens alegrarem quan ell s'alegri, sense preguntar-li'n

Enric Lacalle (a l'esquerra) ha de fer pi-ruetes per a **gut. L'escrip-tor Lluís Racio-nero (al costat) li prepara el discurs ide-ològic-urba-nístic.**

mai el perquè. Ens demanarem autògrafs els uns als altres. Ens farem fotos i ens donarem molts premis. Tindrem molta audiència i triomfarem a tot arreu del món. Tots els turistes ens voldran conèixer personalment. Cadascú tindrà la seva postal i el seu pin. Mai no farem vaga. Si algú en volgués fer, tots units farem més hores perquè no es noti. Treballarem tot el dia, cada dia, i fins a la fi dels nostres dies, que seran cada vegada més llargs, fins a esborrar les nits, per causa de la contraprogramació i l'in-

crement dels talls de publicitat. I tot serà en català.

Teleavorriment electoral

La campanya televisiva de Balears només es pot seguir a través de les desconexions que fan dues televisions: la pública TVE i la privada Antena 3. Totes dues tenen els informatius de mitja hora, a partir de les 14.00 hores. El fet de no tenir televisió autonòmica marca la tele-campanya. Feta aquesta primera consideració sobre l'especificitat audiovisual balear, cal dir que després de mitja dotzena d'hores veient candidats, programes, corbates, somriures falsos, encaixades de mà postisses, insults, excuses, sopars... el perfecte resum d'una campanya televisiva és la insubstancialitat, la buidor i la manca d'imaginació i de seriositat.

Donat que els informatius són estrictament locals, la presència de la informació electoral és aclaparadora. Ni tan sols la desaparició de la Faraona va poder fer ombra als homes i dones de plàstic, que és el que pareixen els polítics durant la campanya. Una anècdota, rigorosament certa, de com viu un polític la campanya: el xilè és el producte que intoxica la famosa aigua del vaixell; doncs bé, un periodista demanà al candidat a l'alcaldia del PP a

Palma, Joan Fageda què li semblava el xilè ("chileno" digué en castellà): "ah!, un molt bon amic", contestà. En campanya, tothom és amic, fins i tot el xilè.

El tractament que fan les dues televisions és diferent. Mentre TVE intenta seguir un ordre de minutatge rigorós —a més representació, més minuts—, els d'Ante-

La campanya d'imatge del PP ha sorprès als publicistes. Però el mis-satge encara no ha arribat.

Eberhard Grosske, candidat d'EU per Balears, gairebé no pot parlar a la televisió. La seva imatge implica veu en off.

na 3 s'ho prenen amb molta més llibertat. A l'informatiu de la pública cada partit amb representació té, encara que sigui poquet, la seva parcel·la. A la privada no, fins i tot un dia —el dimecres 17— la informació electoral feia referència al PP, UM i una entrevista en directe a Sebastià Serra, candidat a batlle pel PSM. De la resta de partits, ni una paraula.

Els candidats es comporten de manera diferent quan hi ha la televisió. Saben de la importància de la imatge —importa alguna cosa més?— i intenten fer la gràcia, dir la frase enginyosa o l'insult pretesament més demolidor a l'adversari quan la càmera els mira. El resultat és prou diferent: la veritat és que la distància entre el candidat conservador, Canellas, i la resta és abismal. L'amo del PP es mou com ningú davant la càmera. La sornegueria és la seva arma predilecta: "Jeroni Albertí? —es demana davant les càmeres de l'emissora privada— per avall, per avall... com els coets femella".

Durant els dies que hem fet el seguiment de la telecampanya es publicaren noves presumptes corrupcions del PP en relació amb el finançament irregular. Canellas, davant les càmeres i un públic lliurat, contestava: "desprestigi aquí? Res! Aquí desvergonyiment? Res! Corrupció aquí? Ni parlar-ne!, tot això que s'ho quedïn els altres!"

La gran aportació lingüístico-electoral-televisiva ha anat a càrrec dels conservadors, que demostren un bilingüisme perfecte. Joan Fageda en un míting davant les càmeres de TVE en relació amb les acusacions de l'oposició sobre la seva gestió feta a Palma va dir: "Hasta esto ho han intentat poli-

titzar, es cementiri no els va bé, ni es segon hospital, i si no és es segon hospital, acordados del tema del agua, de la depuradora de Son Tugores... tampoco els anava bé. Nunca ha habido una calidad de agua com la que damos, a sis cèn-

tims es litro. Y dicen que quan venguin ets barcos valdrà el doble... Sí señor, a deu cèntims, a diez céntimos el litro!..." Bilingüisme en estat pur.

La teleposició és una mica mústia. La manca de carisma del candidat socialista, Francesc Triay, es fa més evident a través de la pantalla. L'estètica de Triay és la moda González: míting a barri obrer, sense corbata i amb caçadora. El missatge: que donaran la sorpresa. El problema és que no sembla gaire convençut: "tots sabem que sa dreta no té solucions perquè sa dreta és el problema, és s'obstacle!". "La derecha más que la izquierda va a votar más, y por esto ganan, no porque sean más. Podemos perfectamente cambiar la situación". A l'espectador li queda un cert regust amarg quan veu Triay, com si fos un home que està molt incòmode en el paper d'orador als mítings. Té l'aspecte massa seriós, que reflecteix el rigor intel·lectual, normalment divorciat de la demagògia populista que sembla indispensable en campanya.

La resta de partits compten poc per a les

Pere Sampol i Sebastià Serra han incorporat la corbata a l'estètica personal. En campanya, la formalitat és un requisit

càmeres. La telecampanya fomenta, sobretot a TVE, el bipartidisme; PSM, UM i EU apareixen molt menys. Els candidats dels partits minoritaris no tenen tant de temps de pantalla. Els candidats del PSM han sofert un fort procés d'assimilació a l'estètica CiU: la corbata i el vestit ja és part de la pell nacionalista, i el missatge, a mesura que els dies passen, es fa més dur contra el PP. Deu ser veritat que volen llevar vots als conservadors: "Una persona informada que voti el PP, vota conscientment corrupció", diu Sampol. La candidata d'UM, Maria Antònia Munar, segueix fidel al seu estil: impecable vestit i maquillatge. El problema és que a vegades el vent desfà una mica la sintonia estètica del conjunt. El missatge d'UM pretén fer-se un lloc sota el sol: "ses majories absolutes des partits centralistes fomenten sa corrupció", diu Maria Antònia Munar, mentre a presentacions, sospars, balls

Els socialistes illencs insisteixen que donaran la sorpresa. Cap enquesta els ha cregut fins ara.

de bot i molts somriures demana el vot.

Per EU encara hi ha menys temps. Pràcticament són muts, perquè només els posen veu en off i el candidat, Eberhard Grosske, gairebé mai no té l'oportunitat per reclamar, des de la pantalla, el seu missatge: "som la referència de l'esquerra". Si poca presència té EU, encara en tenen menys Els Verds; la candidata a Palma només va tenir temps televisiu, durant els dies observats, per presentar una campanya reclamant una política específica per a les dones: "perquè si no tardarem —hi ha estudis que ho demostren—, 400 anys a aconseguir una igualtat real".

Els qui potser tardin 400 eleccions a ser tinguts en compte per les televisions són els d'ERC, que no existeixen televisivament. El vaixell de reixeta, que simbòlicament utilitzen en aquesta campanya, no atreu les càmeres. No els estimen.

Tot plegat, com sempre: teleavorriment, sobredosi de teleavorriment.

Jordi Sebastià / Xavier Montanyà
Miquel Payeras